

ЯК СТВОРИТИ ТЕПЛУ ГРЯДКУ. ІНСТРУКЦІЯ З “РОЗСАДНИКА”

[Адаптація](#), [Міста і регіони](#)

Вирощування у теплій грядці відбувається з додаванням органічних матеріалів: гілок, листя, кухонних решток. Такий формат ідеально підійде для ділянки із виснаженим ґрунтом, дозволить раціонально використати залишки органіки та в разі підвищити врожайність.

У **просторі міського садівництва та городництва "Розсадник"** продовжують формувати бібліотеку грядок, що використовуються з просвітницькою метою та для проведення занять із гарденотерапії. На початку серпня представники громадської організації "Плато" провели тематичний воркшоп, присвячений створенню теплої грядки. Цей матеріал покликаний поділитися набутим досвідом спільнотворення.

У чому перевага теплої грядки? Завдяки окремим шарам органіки, розвиток і ріст культур у теплій грядці відбувається швидше, а рослини стають стійкішими до впливу зовнішніх чинників. Правильно створена за такою технологією грядка не потребує внесення добрив, а догляд за нею займатиме значно менше часу та зусиль через меншу кількість бур'янів та відсутність необхідності розпушувати ґрунт. До того ж за мінімальних фінансових витрат при вирощуванні у такий спосіб на 40-60% збільшується врожайність культур і продовжується сезон вирощування.

Тепла грядка в одному з львівських подвір'їв. Фото - ГО "Плато"

Теплі грядки бувають кількох різновидів. Створювати **підняті** теплі грядки рекомендується на ділянках з високим заляганням ґрунтових вод, а також у місцях, де є скупчення вологи після дощів. Їх закладають у спеціальних коробах з деревини чи цегли, завдяки чому не потрібно перекопувати ґрунт. Висотою конструкція може сягати 60-80 см. **Поглиблені** грядки готують у попередньо викопаній траншеї. Для облаштування спершу на наміченому місці викопується канава глибиною щонайменше 70-80 см. Якщо ґрунт глинистий, перед закладанням шарів насипають пісок, а потім створюють шари з органіки. **Комбінована грядка** створюється у невеликій траншеї, при цьому верхні два шари височіють над поверхнею землі. Відповідно, глибина траншеї може становити близько 40 см. А для підтримки верхніх шарів встановлюється невелика конструкція по периметру.

Як створити теплу грядку?

Крок 1. Вибір місця та підготовка ділянки. Роботи зі створення грядки можна починати навесні після того, як повністю розтане сніг, або восени після збору врожаю. Рекомендовано планувати її на добре освітлений (щонайменше 6 годин протягом дня) сонцем ділянці. Термін "придатності" теплої грядки може становити близько 4 років, а відтак місце має бути більш-менш постійним. Розміри можуть бути довільними, проте для зручності догляду не робіть її ширшою за 120-150 см.

Крок 2. Формування грядки. По центру ділянки, обраної для створення грядки, зробіть рівчак завглибшки 25 см. Ґрунт з рівчака рівномірно розподіляйте у своєрідні бурти з обох сторін назовні грядки. Після цього розпочинайте формувати шари, дотримуючись чіткої послідовності. Спочатку закладайте більші за фракцією рослинні залишки:

великі гілки, тверді стебла, грубе коріння. Завдяки цьому грядка матиме дренажний шар, що забезпечить повітрообмін для рослин.

Колоди та грубе гілля у основі першого "поверху" теплої грядки. Фото - ГО "Плато"

Наступною закладайте теж грубу, але трав'яну органіку: листя, сіно, солому, а також харчові відходи: лушпиння від картоплі, шкірки від буряків, листя капусти, шкаралупу від яєць тощо — стандартний перелік органіки для компостування.

Викладання грубої трав'яної органіки — другого шару теплої грядки. Фото - ГО "Плато"

Як третій шар використовуйте скошену траву, що відносно швидко перегниє та стане основним підживленням для майбутньої городини.

Викладання дрібної трав'яної органіки — третій шар теплої грядки. Фото - ГО "Плато"

Після цього засипайте "курган" шаром ґрунту, раніше вийнятим з траншеї. Пам'ятайте про те, що щоразу після закладання нового шару, грядку потрібно добре ущільнити.

Крок 3. Висаджування рослин. Оскільки органіка з часом зменшуватиметься в обсязі, рекомендується дати грядці хоча б кілька днів для стабілізації. Після цього можна висаджувати городину та мульчувати її для кращого збереження вологи й рідшого прополювання бур'янів.

Висаджування першої городини на грядці. Фото - ГО "Плато"

Далі справа за рослинами, коріння яких "видобуватиме" з грядки усі необхідні речовини для підживлення та, що важливо, у потрібній кількості. Тепла грядка чудово підходить для томатів, огірків, кабачків, баклажанів, гарбузів, солодкого та гострого перців, кавунів та динь. Однак у перший рік такі грядки містять дуже багато азотистих поживних речовин, тому в цей час не рекомендується вирощувати овочі-нітратонакопичувачі — цибульні, салати, шпинат, буряк, редис, кріп, петрушку.

Команда простору висловлює подяку [Фундації ЗМІН](#) за підтримку ініціативи, а також всім, хто долучився до втілення — за натхненну спільноту.